

David Foenkinos

Delikatnost

Prevela s francuskog
Gordana Breberina

■ Laguna ■

Naslov originala

David Foenkinos

LA DÉLICATESSE

Copyright © Éditions Gallimard, Paris, 2009

Copyright © 2011 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Ne bih umeo da se pomirim sa stvarima,
svakog trenutka trebalo bi da se iščupam
iz vremena da bih uspeo sebe da zagrlim.*

*Sioran**

* Svi navodi iz Sioranovih *Silogizama gorčine* dati su prema prevodu Jovice Aćina u izdanju *Rada*, Beograd, 1998. (Prim. prev.)

Natali je bila prilično neupadljiva (jedna vrsta švajcarske ženstvenosti). Rana mladost joj je protekla bez trzavica, uvek je prelazila ulicu na zebri. Sa dvadeset godina bila je puna vere u budućnost. Volela je da se smeje, volela je da čita. Te dve aktivnosti retko su bile istovremene, pošto su joj se dopadale tužne priče. Kako bavljenje književnošću nije bilo dovoljno konkretno za njen ukus, odlučila je da studira ekonomiju. Ispod izgleda sanjalice nije, međutim, bilo mnogo prostora za nepreciznost. Satima je, sa čudnim smeškom na licu, posmatrala krivulje kretanja BDP u Estoniji. Na pragu zrelog doba ponekad bi se prisetila detinjstva. To su bili trenuci sreće, uvek isti, sabijeni u nekoliko sekundi. Trčala je po plaži, ulazila u avion, spavala u očevom naručju. Nikada, međutim, nije osećala ni najmanju nostalgiju, što je veoma neobično za jednu Natali.*

* Natali su obično sklone nostalgiji.

2

Parovi uglavnom vole da izmišljaju, veruju da je njihov susret bio izuzetan, pa su mnoge veze započete u najbanalnijim okolnostima često obogaćene detaljima koji, uprkos svemu, malčice ushićuju. Uostalom, ljudi u svemu traže objašnjenje.

Natali i Fransoa su se sreli na ulici. Muškarac je uvek u nezgodnom položaju kad prilazi nekoj ženi. Ona se neminovno pita: „Ne radi li on to stalno?“ Muškarci obično kažu da im je to prvi put. Kad ih čovek sluša, ispada da ih je zadesila neverovatna milost koja im je omogućila da savladaju uobičajenu stidljivost. Žene automatski odgovaraju da nemaju vremena. Ni Natali nije prekršila to pravilo. To je bilo glupo: nije imala bogzna šta da radi, a i bilo joj je milo što joj je neko tako prišao. To se niko nikada nije usudio da uradi. Više puta se zapitala: izgledam li previše namrgođeno ili previše ravnodušno? Jedna prijateljica joj je rekla: niko te nikada ne zaustavlja zato što se ponašaš kao da te juri vreme koje prolazi.

Kad muškarac prilazi nekoj neznanki, on to radi zato da bi joj rekao nešto lepo. Zar postoji kamikaza koji će zaustaviti ženu da bi joj sručio u lice: „Kako možete da nosite te cipele? Vaši prsti se osećaju kao da su u gulagu. Sramota, vi ste Staljin za svoja stopala!“ Ko bi

to mogao da kaže? Fransoa, koji se ispravno opredelio za komplimente, svakako ne bi. On pokušava da objasni ono što je najteže objasniti: zbunjenost. Zašto je zaustavio baš nju? Prvenstveno zbog njenog hoda. Čuo je nešto novo, gotovo detinjasto, nalik na rapsodiju čašica kolena. Iz nje je izbijala neka vrsta dirljive prirodnosti, pokreti su joj bili graciozni, pa je pomislio: ona je upravo tip žene sa kojom bih voleo da provedem vikend u Ženevi. Zgrabio je, dakle, priliku obema rukama – u tom času je čak želeo da ih ima četiri. Zato što je to njemu stvarno bilo prvi put. Sreli su se sada i ovde, na pločniku. Potpuno klasičan uvod u materiju koji obično određuje početak nečeg manje klasičnog u nastavku.

Promucio je prve reči i odjednom je sve došlo, savršeno jasno. Ona pomalo patetična ali toliko dirljiva energija očaja pogurala je njegove reči. Upravo je to magija naših paradoksa: situacija je bila toliko neprijatna da se on dostojanstveno vadio. Čak je posle trideset sekundi uspeo da joj izmami osmeh. Napravljena je rupa u bezimenosti. Pristala je da odu na kafu i on je shvatio da ona nikuda ne žuri. Smatrao je da je divno što može da provede neko vreme sa ženom koja je samo čas ranije ušla u njegovo vidno polje. Oduvek je voleo da posmatra žene na ulici. Sećao se čak da je bio romantični tinejdžer kadar da prati devojkice iz dobrih kuća do vrata njihovog stana. Dešavalo mu se da u metrou pređe u drugi vagon ne bi li bio blizu neke putnice koju je ugledao iz daljine. Pošto se povinovao diktaturi čulnosti, ostao je isto tako romantičan

muškarac koji misli da svet žena može da se svede na jednu ženu.

Pitao ju je šta želi da popije. Njen izbor će biti presudan. Pomislio je: ako naruči kafu bez kofeina, ustajem i odlazim. Nemamo pravo da pijemo kafu bez kofeina na jednom takvom sastanku. Nijedno piće nije toliko nedruželjubivo. Ni čaj nije ništa bolji. Samo što smo se sreli, a već se stvara nekakva mlohava čaura. Čovek oseća da će nedeljna popodneva provoditi ispred televizora. Ili još gore: kod tasta i tašte. Da, čaj neosporno podseća na atmosferu u domu njenih roditelja. Šta onda? Nešto žestoko? Ne, to nije dobro u ovo doba dana. Mogli bismo da se uplašimo od žene koja tako, iznenada, počinje da pije. Ne bi prošla čak ni čaša crnog vina. Nastavivši da analizira prvi utisak koji žena ostavlja na osnovu pića, Fransoa je i dalje čekao da ona odluči šta će da naruči. Šta je ostalo? Koka-kola ili neko drugo gazirano piće... Ne, ne može, to nije nimalo ženstveno. Onda bi slobodno mogla da naruči i slamu. Najzad pomisli kako bi bilo dobro da uzme sok. Da, to je simpatično. Srdačno, ali ne previše agresivno. Upućuje na prijatnu i uravnoteženu devojkju. Ali koji sok? Bolje je zaobići klasike: izbegavajmo sok od jabuke ili pomorandže, previše su obični. Treba da bude originalan, ali ne i ekscentričan. Papaja ili gvajaba ulivaju strah. Ne, najbolje je da odabere nešto između, recimo, kajsiju. Da, tako je. Sok od kajsije je savršen. Ako to odabere, oženiću se njom, pomisli Fransoa. Upravo u tom trenutku Natali podiže pogled

sa karte pića kao da se prenula iz dugog razmišljanja. Iz razmišljanja u koje je bio zadubljen i neznanac preko puta nje.

„Ja ću sok... Mislim da ću uzeti sok od kajsije.“

On je pogleda kao da je provalila u njegovu stvarnost.

Pristala je da ode u kafić sa tim neznancem zato što joj se dopao. Odmah joj se svidela ta mešavina nespretnosti i očiglednosti, ta izgubljenost zbog koje je podsećao na nekoga između Pjera Rišara i Marlona Branda. Što se tiče fizičkog izgleda, imao je nešto što je ona cenila kod muškaraca: bio je malčice zrikav. Vrlo malo, ali ipak primetno. Da, čudno je što je kod njega pronašla taj detalj. Osim toga, zvao se Fransoa. Oduvek je volela to ime. Bilo je otmeno i spokojno, kao i njena predstava o pedesetim godinama XX veka. Govorio je sve neusiljenije. Nije bilo nikakvih pauza, nisu osećali nelagodnost, napetost. Posle deset minuta zaboravili su početni prizor prilaženja na ulici. Imali su utisak da su se već ranije sreli, da su zajedno zato što su zakazali sastanak. Bilo je neverovatno jednostavno. Toliko jednostavno da su potisnuti u senku svi raniji sastanci na kojima su morali da pričaju, nastojali da budu duhoviti, da se prikažu u dobrom svetlu. Njihova autentičnost bila je maltene smešna. Natali je posmatrala tog momka koji više nije bio stranac, čija je bezimenost na očigled postepeno nestajala. Pokušavala je da se seti kuda je išla u trenutku kad ga je srela. To je bilo obavijeno maglom. Nije bila od onih koji besciljno šetaju. Da nije htela da ide tragom onog

Kortasarovog romana koji je upravo pročitala? Sada je između njih bila književnost. Da, tako je, pročitala je *Školice* i naročito su joj se dopale scene u kojima junaci pokušavaju da se sretnu na ulici dok idu *putanjama niklim iz reči kakvog klošara*.^{*} Uveče bi ponovo prešli taj put na karti kako bi videli u kom su trenutku mogli da se sretnu, u kom su se trenutku sigurno okrnuli. Eto kuda se zaputila: u roman.

3

Tri Nataline omiljene knjige

Gospodareva lepotica Albera Koena

*

Ljubavnik Margerit Diras

*

Rastanak Dana Franka

4

Fransoa se bavio finansijama. Bilo je dovoljno prove-
sti pet minuta u njegovom društvu, pa uvideti da je
to isto onoliko nespojivo s njim koliko i trgovina sa
Natali. Možda postoji diktatura konkretnog koja stalno
protivreči sklonostima. Uprkos tome, teško ga je bilo

^{*} Svi navodi iz Kortasarovih *Školica* dati su prema prevodu Silvije Monros Stojaković u izdanju *Prosvete, Narodne knjige, Književnih novina, Rada, Partizanske knjige* i *Svjetlosti* iz 1984. (Prim. prev.)

zamisliti kako radi nešto drugo. Iako smo videli da je u trenutku kad je sreo Natali bio bezmalo stidljiv, on je bio čovek pun života, ideja i energije. Bio je strastven, pa je mogao svašta da radi, čak da bude i trgovački putnik koji prodaje kravate. Lako biste mogli da ga zamislite kako nosi kofer i steže ljudima ruku u nadi da će im stegnuti vrat. Posedovao je onaj iritirajući šarm osoba sposobnih da vam prodaju bilo šta. S njim biste leti otišli na skijanje ili da plivate u islandskim jezerima. Bio je tip muškarca koji jedan jedini put pri-
đe nekoj ženi na ulici i naleti na onu pravu. Činilo se da mu sve ide od ruke. Zašto se onda ne bi bavio finansijama? Bio je jedan od onih mladih trgovaca koji ulažu milione prisećajući se nedavno odigranih partija monopola. Ali čim bi izašao iz banke, postao bi drugi čovek. Indeks CAC 40^{*} ostao bi u svom neboderu. Posao ga nije sprečio da i dalje uživa u svojim strasti-
ma. Najviše od svega voleo je da ređa slagalice. To je moglo da izgleda čudno, ali ništa nije bolje kanalisalo njegovu ustreptalost od slaganja hiljada delića, što je ponekad radio subotom. Natali je volela da posmatra verenika kako sedi poguren u dnevnoj sobi. To je radio u tišini. Najednom bi ustao i viknuo: „Hajde, dođi, izlazimo!“ Eto, to je poslednje što treba napomenuti. Nije bio ljubitelj postepenih prelaza. Voleo je nagle prekide, da iz ćutanja pređe u pomamu.

Vreme je sa Fransoom letelo suludom brzinom. Čovek bi pomislio da on može da preskače dane, skraćuje

^{*} Glavni indeks na Pariskoj berzi. (Prim. prev.)

nedelje. Samo što su se sreli, već su proslavljali drugu godišnjicu. To su bile dve godine bez ijednog oblaka, što je zbunjivalo svađalice. Gledali su ih s divljenjem, onako kako se gleda šampion. Oni su osvojili žutu majicu ljubavi. Natali je nastavila studije sa izvanrednim uspehom, a istovremeno se trudila da Fransoi olakša svakodnevni život. Odabrala je muškarca samo malčice starijeg od sebe koji je, pritom, već bio zaposlen, što joj je omogućilo da ode od kuće. Ali kako nije želela da živi na njegov račun, odlučila je da nekoliko večeri nedeljno radi kao razvodnica u pozorištu. Bila je zadovoljna tim poslom koji je bio protivteža pomalo strogoj atmosferi na fakultetu. Kad bi se gledaoci smestili, sela bi u zadnji red. Odatle je gledala predstavu koju je znala napamet. Pomerala je usne istom brzinom kao glumice i pozdravljala publiku u trenutku aplauza. Posle toga je prodavala program.

Pošto je savršeno znala tekst pozorišnih komada, zabavljala se tako što je u svakodnevni život ubacivala dijaloge, šetkala se po dnevnoj sobi mjaučući da je mače uginulo.* Tih poslednjih večeri igrala je Miseovog *Lorencača* nižući replike bez ikakvog reda i doslednosti. „Pođimo, Mađar ima pravo.“ Ili: „Ko je u blatu? Ko se to šunja uza zidove moje palate i tako grozno vrišti?“ Eto šta je Fransoa slušao toga dana dok je pokušavao da se koncentriše:

„Možeš li da budeš malo tiša?“ , upita je.

„Dobro.“

* Čuvena replika u Molijerovoj *Školi za žene* kad Arnolf pita: „Šta je novo?“ , a Agnesa odgovara: „Uginulo mače.“ (Prim. prev.)

„Upravo ređam vrlo važnu slagalicu.“

Natali je učutala, poštovala je verenikovu prilježnost. Izgleda da je ta slagalica bila drugačija od ostalih. Nisu se videli crteži, nije bilo zamkova, likova. To je bila bela pozadina na kojoj su se isticale crvene vijuge. Ispostavljalo se da su te vijuge slova. To je bila poruka u obliku slagalice. Natali ostavi knjigu koju je upravo bila otvorila kako bi pratila napredovanje slagalice. Fransoa je, s vremena na vreme, okretao glavu prema njoj. Predstava otkrivanja bližila se raspletu. Nedostajalo je samo nekoliko delića i Natali je već mogla da nasluti poruku, brižljivo složenu od stotina delića. Da, sad je mogla da pročita šta piše: „Hoćeš li da se udaš za mene?“

5

Pobednička postolja na svetskom prvenstvu u ređanju slagalica održanom u Minsku od 27. oktobra do 1. novembra 2008.

1. Ulrich Fogt, Nemačka: 1464 boda
2. Mehmet Murat Sevim, Turska: 1266 bodova
3. Rodžer Barkan, Sjedinjene Američke Države: 1241 bod.

6

Da ne bi nimalo narušila tu lepu uhodanost, svadba je bila veoma uspeša: jednostavna i prijatna, ni

ekstravagantna ni uštogljena. Boca šampanjca po gostu, tako je najpraktičnije. Lepo raspoloženje je bilo iskreno. Ljudi treba da se vesele na svadbi. Mnogo više nego na rođendan. Postoji hijerarhija obavezne radosti, a venčanje je na vrhu te piramide. Treba se smeškati, igrati i, na kraju, naterati starije da odu na spavanje. Ne zaboravimo da istaknemo Natalinu lepotu: ona je radila na svom izgledu kako bi išao uzlaznom linijom, nedeljama je pripremala stas i lice. Pripreme su savršeno tempirane: bila je na vrhuncu lepote. Trebalo je zamrznuti taj jedinstveni trenutak, kao kad je Armstrong zabo američku zastavu u Mesečevo tlo. Fransoa ju je uzbuđeno pogledao, on je, bolje od svih, zaledio u pamćenju taj trenutak. Njegova žena je bila pred njim i on je znao da će mu ta slika proći ispred očiju u trenutku smrti. Bio je beskrajno srećan zbog toga. Ona tada ustade da uzme mikrofona i otpeva jednu pesmu Bitlsa.* Fransoa je obožavao Džona Lenona. Uostalom, da bi mu odao počast, bio je u belom. Dok su mladenci igrali, bela boja mladoženjinog odela stapala se sa belom bojom nevestine venčаницe.

Nažalost, počela je kiša. To će sprečiti svatove da izlaze na svež vazduh i posmatraju zvezde. Ljudi obožavaju da u takvim prilikama govore glupe izreke, u ovom slučaju: „Kiša na venčanju, sreća u braku.“ Zašto stalno slušamo takve besmislene rečenice? Nije, naravno, bilo strašno. Padala je kiša i bilo je malčice tužno, to

* *Here, There and Everywhere* (1966).

je sve. Lišeno izlazaka na svež vazduh, veče je izgubilo na razdraganosti. Ljudima će ubrzo postati zagušljivo dok posmatraju kišu kako pada sve jače i jače. Neki će otići ranije nego što su planirali. Neki će nastaviti da igraju, to bi uradili i da je pao sneg. Neki će se pak dvoumiti. Da li je mladencima to stvarno bilo važno? U sreći ponekad nastupi čas kad smo sami u gomili. Da, oni su bili sami u vrtlogu melodija i valcera. Treba da se vrtimo što duže, mislio je on, treba da se vrtimo sve dok ne zaboravimo kuda idemo. Ona nije više razmišljala ni o čemu. Prvi put je osetila jedinstvenu i totalnu punoću života: punoću sadašnjeg trenutka.

Fransoa zagrlili Natali oko struka i povede je napolje. Trkom su prošli kroz vrt. Rekla mu je: „Ti si lud“, ali je bila van sebe od sreće zbog tog ludila. Onako mokri, sakrili su se iza drveća. U mraku, na kiši, legli su na blatnjavu zemlju. Belina njihove odeće bila je sada samo uspomena. Fransoa podiže ženinu venčanicu i priznade kako je to želeo da uradi od početka večeri. Mogao je to da uradi čak i u crkvi. Tako bi odmah uveličao njihova dva „da“. Sve do tog trenutka zauzdavao je požudu. Natali je iznenadila njena žestina. Ona već neko vreme nije razmišljala. Pratila je muža, nastojeći da pravilno diše i ne dozvoljavajući da je ponese pomama. Njena požuda je pratila njegovu. Toliko je želela da mu se sada poda, u njihovoj prvoj bračnoj noći. Čekala je, čekala, a Fransoa je uludo trošio snagu, Fransoa je bio pun neke mahnite energije, bio je gladan užitka. Ali u trenutku kad je ulazio u nju,

on se oduzeo. Osetio je strepnju koja bi mogla da se poistoveti sa strahom od prevelike sreće, ali to je ipak bilo nešto drugo, nešto što ga je u tom času blokiralo. I sprečilo da nastavi. „Šta se desilo?“, upita ga ona, a on odgovori: „Ništa... ništa... samo prvi put vodim ljubav sa udatom ženom.“

7

*Primeri smešnih izreka
koje ljudi vole da ponavljaju*

More je puno riba.

*

Što se mora, nije teško.

*

I pad je let.

8

Otišli su na svadbeno putovanje, slikali se, vratili. Sad je trebalo započeti realni deo života. Prošlo je više od šest meseci otkako je Natali završila fakultet. Pripreme za venčanje poslužile su joj kao izgovor da ne traži posao. Organizovanje svadbe nalik je na formiranje vlade posle rata. Šta da se radi sa izdajnicima? Tolika složena pitanja objašnjavaju zašto je potrošila silno vreme samo na to. To, zapravo, nije bila prava istina. Htela je, pre svega, da ima vremena za sebe, za čitanje,

tumaranje, kao da je znala da ga kasnije neće više imati. Da će je ščepati posao i uloga supruge.

Kucnuo je čas da krene na razgovore za posao. Posle nekoliko pokušaja, uvidela je da neće ići tako lako. Zar je to normalan život? A ona je mislila da je dobila priznatu diplomu i stekla iskustvo zahvaljujući stažiranju u nekoliko važnih preduzeća, gde se nije zadovoljavala time da raznosi kafu između dva fotokopiranja. Imala je zakazan razgovor u jednoj švedskoj firmi. Iznenađila se kad ju je primio lično direktor, a ne šef službe za ljudske resurse. Hteo je da ima potpunu kontrolu nad zapošljavanjem. To je bila zvanična verzija. Istina je bila mnogo prozaičnija: svratio je u kancelariju službe za ljudske resurse i video fotografiju Natali na njenoj biografiji. To je bila prilično neobična fotografija: na osnovu nje nije mogla da se stekne tačna predstava o njenom fizičkom izgledu. Bilo je, naravno, jasno da nije ružna, ali nije to privuklo direktorovu pažnju. Nešto drugo je bilo posredi. Nešto što nije uspevao tačno da objasni, nešto što je pre ličilo na utisak: razboritost. Da, upravo je to osetio. Činilo mu se da ta žena deluje razborito.

Šarl Delamen nije bio Šveđanin, ali je bilo dovoljno da čovek uđe u njegovu kancelariju pa da se zapita ne teži li on to da postane, verovatno zato da bi se dopao akcionarima. Na *Ikeinoj* komodi mogao je da se vidi tanjir sa nekoliko mrvljivih zemički.

„Pročitao sam sa velikim zanimanjem vašu biografiju... i...“

„Da?“

„Nosite burmu. Udati ste?“

„Pa... da.“

Usledila je pauza. Šarl je nekoliko puta pogledao CV te mlade žene i nije primetio da je udata. U trenutku kad je rekla „da“, ponovo je bacio pogled na CV. Stvarno je bila udata. Kao da je njena fotografija u njegovom mozgu zaklonila njeno bračno stanje. Uostalom, zar je to stvarno bitno? Trebalo je da nastavi razgovor kako situacija ne bi postala neprijatna.

„I nameravate da imate decu?“, upita.

„Ne za sada“, odgovori Natali bez oklevanja.

To pitanje je moglo da zvuči potpuno prirodno na razgovoru za posao sa mladom ženom koja se upravo udala. Ali ona oseti nešto drugo, nešto što nije mogla istinski da objasni. Šarl je ućutao. Odmeravao ju je. Najzad ustade i uze jednu zemičku.

„Hoćete jedan *krisprol*?“*

„Ne, hvala.“

„Treba da uzmete.“

„Vrlo ste ljubazni, ali nisam gladna.“

„Treba da se navikavate. Ovde jedemo samo to.“

„Hoćete da kažete... da...?“

„Da.“

9

Natali je ponekad imala utisak da joj ljudi zavide na sreći. To je bio nejasan, prolazan osećaj, ništa konkretno, ali ga je imala. Na osnovu detalja, jedva primetnih, ali rečitih, osmeha, na osnovu toga kako su je gledali.

* Švedske zemičke od integralnog brašna. (Prim. prev.)

Nikome nije bilo ni nakraj pameti da je nju ponekad strah od te sreće, strah da bi ona mogla da sluti na nesreću. Ponekad bi se ugrizla za jezik kad bi rekla: „Srećna sam“, to je bila neka vrsta sujeverja, sećanja na sve one trenutke kad se život na kraju nagnuo na pogrešnu stranu.

Porodica i prijatelji prisutni na venčanju činili su ono što se može nazvati *prvim krugom društvenog pritiska*. Pritiska da rodi dete. Zar im je toliko dosadno da se uzbuđuju zbog tuđih života? Uvek je tako. Živimo po diktatu tuđih želja. Natali i Fransoa nisu hteli da postanu televizijska serija za svoju okolinu. Za sada im se dopadala pomisao da ih je dvoje, da su sami na svetu, u savršenom klišeju sentimentalne neusiljenosti. Otkako su se sreli, živeli su u zanosu potpune slobode. Pošto su obožavali putovanja, koristili su svaki vikend koji je bio makar malo sunčan da obilaze Evropu sa romantičnom bezazlenošću. Svedoci njihove ljubavi mogli su da ih vide u Rimu, Lisabonu ili pak Berlinu. Imali su osećaj da se najviše sjedinjuju kad lete naokolo. Kod njih su ta putovanja odražavala istinski osećaj za romaneskno. Obožavali su večeri kad su ponovo prepričavali svoj susret, prisećajući se sa zadovoljstvom detalja, veličajući preciznost puke slučajnosti. Što se tiče mitologije njihove ljubavi, bili su poput dece kojoj neumorno pričaju istu priču.

Dakle, da, ta ljubav je mogla da plaši.

Svakodnevnica ih nije načela. Mada su oboje radili sve više i više, uspevali su da se sretnu. Da zajedno

doručkiju, makar na brzinu. Da ručaju „s nogu“, kako je govorio Fransoa. Natali se sviđao taj izraz. Zamišljala je modernu sliku na kojoj je prikazan par kako jede s nogu, kao što postoji *Doručak na travi*. Nju je mogao Dali da naslika, rekla je. Neke rečenice obožavamo, smatramo da su predivne, a onaj ko ih je izgovorio nije toga svestan. Fransoi se dopadala ideja o Dalijevoj slici, bilo mu je drago što njegova žena može da izmišlja, pa čak i menja istoriju slikarstva. To je bio vrhunac naivnosti. On šapnu da je želi, da hoće da je negde odvede, bilo kuda. To nije moguće, mora da krene. Onda će on sačekati do večeri i baciće se na nju sa požudom nagomilanom u satima osujećenosti. Činilo se da njihov seksualni život s vremenom ne zamire. To se retko sreće: u svakom njihovom danu i dalje je bilo tragova njihovog prvog dana.

Nastojali su, takođe, da očuvaju društveni život, da se i dalje viđaju s prijateljima, idu u pozorište, odlaze nenajavljeni u posetu kod njegove i njene babe i dede. Trudili su se da se ne zabiju u kuću. Da izbegnu zamku dosade. Tako su prošle godine i sve je izgledalo tako jednostavno. A drugi su se mučili. Natali nije razumela izreku: „Da bi veza uspela, treba raditi na njoj.“ Po njenom mišljenju, stvari ili jesu ili nisu jednostavne. Lako je tako misliti kad sve ide glatko, kad na nebu nema ni oblačka. Doduše, ponekad ih je bilo. Ali ljudi su mogli da se zapitaju ne svađaju li se oni samo zbog zadovoljstva koje pruža pomirenje. U čemu je onda bio problem? Toliki uspeh postajao je maltene zabrinjavajući. Vreme je prelazilo preko te lakoće, preko te retke veštine.

10

*Naredna odredišta na koja su
Natali i Fransoa nameravali da odu*

Barselona

*

Majami

*

Bol

11

Bilo je dovoljno da dišu, pa da vreme prolazi. Natali je već pet godina radila u švedskoj firmi. Pet godina svakojakih aktivnosti, šetkanja po hodnicima i vožnji liftom. Još malo pa je prevalila razdaljinu između Pariza i Moskve. Pet godina i hiljadu dvesta dvanaest popijenih kafa iz automata. Od toga su trista dvadeset četiri bile popijene za vreme četrismo dvadeset sastanaka sa klijentima. Šarlu je bilo veoma drago što može da je ubroji među svoje bliske saradnike. Često ju je pozivao u svoju kancelariju samo zato da bi joj čestitao. Naravno, to je najradije radio uveče. Pošto svi odu kući. Ali to nije bilo nepristojno. Osećao je veliku naklonost prema njoj i uživao je u tim trenucima kad bi ostali sami. Trudio se, naravno, da stvori pogodan teren za dvosmislenost. Nijedna druga žena ne bi nasela na to